

Sylvanus Stall: Was ein junger Mann wissen muss. (Németország részére a kiadó: Gerdes & Hödel, Berlin; évszám nélkül XXXI+324 lap, ára 3 márka.)

Vajjon a szexuális irodalomnak az utóbbi években beállt egészségtelen felszaporodását kedvező jelnek vehetjük-e az egészséges erkölcsök tekintetében, arra nem mernék feltétlen igennel felelni. Igaz ugyan, hogy ezen könyvek és füzetek jó részét a közszükséglet hozta létre, tehát olvasókban sem lesz hiány, ami mindenesetre elő fogja mozdítani az egyének s közvetve a környezetnek felvilágosítását — másrészt azonban joggal hivatkozhatni arra, hogy nagymennyiségű orvosszerre csak nagyszámú betegségek esetén van szükség s ez amannak gyári termelését is előidézhetheti.

Philadelphióban a «The Vir Publishing Company» kiadásában egy «Self and Sex Series» című sorozat jelent meg, melynek nyolcvaskötete azzal foglalkozik, hogy mi mindent kellene tudnia egy fiúnak (leánynak), fiatal embernek (leánynak), fiatal férjnek (anyának) és középkorban levő férfiúnak (asszonynak). Ezt a ciklust «Puritas-Bibliothek» néven lefordították svéd és német nyelvre; az utóbbi kiadást Dr. P. von Gizycki, Berlin város tanfelügyelője, vállalta el.

Az előttünk fekvő kötet a férfi-sorozatnak 2. könyve s a serdült ifjúság érdekeit tartja szem előtt. Tizenhat fejezetben, melyeknek tartalmát az egy ívre terjedő tartalomjegyzék részletezi, a szerző szóvá teszi: az életre való előkészítést, a szüzességet, az ivarszerveket, a két nem viszonyát, a házasság isteni intézményét és egész komplexumát, a kisértéseket, a védelmi intézkedéseket, sőt a legismertebb betegségeknek részletes leírását is tartalmazza, ami talán inkább elmaradhatott volna, mert ezeknek gyógyítása az orvosra tartozik.

Anélkül, hogy túlságosan a részletekbe bocsátkoznánk, konstatáljuk, hogy a szerző mint evangélikus lelkész nagy szerepet juttat a vallásosságnak, híve az abstinenciának és a felvilágosításnak és mindkét nemre egyazon szigorú s megalkuvást nem ismerő erkölcsi törvényt tart kötelezőnek. Mindjárt az 1. fejezetben a testi nevelésnek egyetemes fontosságát fejtegeti. Legértékesebbnek a könyv két utolsó fejezetét tartjuk, melyekben egyfelől hű képet rajzol a mai életről, társadalomról s a bennük megnyilatkozó ezernyi kisértésről, másrészt nagy szorgalommal garmadádba hordja az eddig elhangzott fizikai és lelki ellenszereket. Kár, hogy helyenként kelletténél bőbeszédűbbé válik. Állításait sem fogadhatjuk el kivétel nélkül. De ha ezekben s a szexuális betegségek részletes bevonásában nem is értünk a szerzővel egyet, készséggel elismerjük, hogy feladatát komolyan fogta fel s hogy legjobb tudásával s szívének egész melegével azon

volt, hogy a serdülő nemzedéknek hű tanácsadója legyen s ezáltal a jövőendő emberiség földi boldogságát megszilárdítsa.

Kemény Ferenc.

*

Ich bin im Volk ein schlichter Lehrer. Mahnruf zur Friedensarbeit, gerichtet an alle Jugendbildner. Neu bearbeitet v. K. L. Siemering. 3. Auflage. Wien, 1907. (40 lap).

Ez a füzet az osztrák békeegyesület kiadásában jelent meg, amelynek elnöke, Suttner Berta báróné, írt hozzá előszót. Mint alcíme is elárulja, első sorban a tanítóságot akarja az ügy igazáról meggyőzni s közreműködésüket a békemozgalom javára megnyerni. Míg az idevágó irodalom több más terméke szinte módszeres feldolgozásban adja a tanulókkal közlendő anyagot, az osztrák szerző sok számbeli adattal és híres idézettel első sorban a tanítót akarja megtéríteni, s csak a vége felé teszi szavá az iskolában követendő gyakorlati eljárást. Tekintettel erre az olvasóközönségre, a szerző népszerű előadási formát választott s munkáját 8 fejezetre osztotta, melyeknek gondolatmenete és tartalma röviden a következő: A tanítóságnak hivatottsága a békemunkára; a háborúk és szüntelen fegyverkezések káros hatásai a népek kulturájára és anyagi jólétére; a mai szomorú állapotok okai s ezzel szemben a céltudatos ösztönködés szükséges volta; a békeegyesületeknek vívmányai és a tanítóságnak eddigi működése; az utóbbinak hatásköre a nyilvánosság előtt és az iskolában.

A szerző elég elfogulatlan, hogy dicsérettel emlékezik meg arról is, ami e téren nálunk történt s mindjárt a 2. lapon idézi *Apponyi* Albert grófnak következő szavait (melyeket én németből vagyok kénytelen visszafordítani): «Az idő a mi javunkra dolgozik. A háború fogja megsemmisíteni a háborút. Csak az a kérdés, vajjon erkölcsileg gondolkodó embereknek joguk van-e ahhoz, hogy egybefont karokkal várják be ezt a lassú, de bizonyos véget. Ezen a téren minden időnyereség az emberi szenvedéseknek leírhatatlan megtakarításával egyértelmű. Ezen időnyereség biztosítása érdekében tehát mindent el kell követnünk.» Majd a folytonos fegyverkezésnek elviselhetetlen költségeiről szólva, (18. lap) idézi *Türr* tábornoknak «a fegyveres félelem költségei» szellemes és találó kifejezését. Az előszóban pedig Suttner báróné emlékezik meg dicsérettel a Magyar Békeegyesületnek egy «békenap» bevezetése érdekében *Apponyi* miniszternél a közelmúltban tett eljárásáról.

Az osztrák békeegyesület részéről a propaganda érdekében ingyen terjesztett füzet népszerűségét mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy rövid időn belül három kiadásra volt szükség.

*

Kemény Ferenc.